

Algemene Taalkunde I: Oefeningen syntaxis

1. Guugu Yimidhirr (Pama-Nyungan)

Hoe geeft deze taal aan wie wat doet? Motiveer je antwoord. Tip: let op verschillen in valentie, en betrek deze bij je antwoord!

1. Ngayu nhangu nhaadhi	‘I zag hem/haar’
2. Nyulu dhadaa	‘Hij/zij zal gaan’
3. Gudaangun yarrga nhaadhi	‘De hond zag de jongen’
4. Ngayu yarrga gunday	‘Ik sloeg de jongen’
5. Nyulu nganhi nhaadhi	‘Hij/zij zag mij’
6. Yarrga dhadaa	‘De jongen zal gaan’
7. Ngayu dhadaa	‘Ik zal gaan’
8. Yarrgangun gudaa nhaadhi	‘De jongen zag de hond’
9. Gudaa dhadaa	‘De hond zal gaan’
10. Yarrgangun nganhi gunday	‘De jongen sloeg me’

2. Kiswahili (Bantu < Niger-Congo)

Vul aan met vertalingen, en leg uit hoe deze taal aangeeft wie wat doet. Onderlijning staat voor focus, * staat voor een ongrammaticale structuur.

1. Kitabu kilipoteka	‘Het boek raakte verloren’
2. Mganga anamleta mtoto	_____
3. Mtoto aliona kisu	‘Het kind zag een mes’
4. Mtoto alileta vitabu	‘Het kind bracht boeken’
5. Watoto walipoteka	‘De kinderen raakten verloren’
6. Mimi ninataka vitabu	‘ <u>Ik</u> wil boeken’
7. _____	‘De bezoekers brachten het mes’
8. Sisi tulipoteka	‘ <u>Wij</u> raakten verloren’
9. Watoto wanakipenda kitabu	‘De kinderen houden van het boek’
10. Nilipoteka	‘Ik raakte verloren’
11. Mtoto anaona kisu	‘Het kind ziet een mes’
12. Watoto waliwapenda waganga	_____
13. Wewe ulileta vitabu	‘ <u>Jij</u> bracht boeken’
14. *Mtoto kilipoteka / *Mtoto walipoteka / *Mtoto lipoteka	
15. Mtoto alimwona mganga	‘Het kind zag de dokter’
16. Mtoto alipoteka	‘Het kind raakte verloren’
17. Mtoto aliwaona wanyama	‘Het kind zag de dieren’
18. Aliona visu	‘Hij zag messen’
19. Watoto wanakitaka kitabu	‘De kinderen willen het boek’
20. Mtoto anavitaka vitabu	‘Het kind wil de boeken’
21. Mimi niliwaona wao	‘ <u>Ik</u> zag hen’
22. Vitabu vilipoteka	‘De boeken raakten verloren’
23. Yeye aliniona mimi	‘ <u>Hij</u> zag mij’
24. Mgeni alivileta visu	‘De bezoeker bracht de messen’
25. Mtoto aliona vitabu	‘Het kind zag boeken’
26. Watoto waliwupenda wewe	‘De kinderen hielden van jou’
27. _____	‘ <u>Ik</u> houd van boeken’

3. Samoaans (Polynesian < Austronesian)

Vul aan met vertalingen, en leg uit hoe deze taal aangeeft wie wat doet. (‘ staat voor een glottale plosief)

1. ‘Ua lafi le pua’a	‘Het varken zat verborgen.’
2. ‘Ua tutuli e tagata maile	‘De mensen jaagden de honden weg.’
3. ‘Ua pupu’e e le pusi ‘isumu	‘De kat ving de muizen.’
4. ‘Ua pu’e e le tama le pusi	‘De jongen ving de kat.’
5. ‘Ua fefefe teine	‘De meisjes werden bang.’
6. ‘Ua fasi e tama le ‘isumu	‘De jongens doodden de muis.’
7. ‘Ua fefe le pusi	_____
8. ‘Ua tuli e ‘isumu le pusi	_____
9. _____	‘De jongens zaten verstopt.’
10. _____	‘De muizen vingen de hond.’
11. _____	‘Het meisje doodde de varkens.’

4. Maasai (Nilotic < Nilo-Saharan)

Verbind de Nederlandse vertalingen met de juiste zin uit het Maasai, en leg uit hoe het Maasai aangeeft wie wat doet. Motiveer je antwoord. Het Maasai is een toontaal: ´ geeft hoge toon aan, ` geeft lage toon aan, en geen accent geeft middentoon aan.

1. éósh olmoraní olásorái
2. áadól olásorái
3. áaósh olmoraní
4. ídól olmoráni
5. íóshokí olmoráni olásorái
6. ádúṅokí olmoráni olceta
7. ádúṅ olceta
8. áadúṅokí olmoraní olceta
9. áadúṅ olmoraní
10. édúṅ olmoraní

- A. De krijger snijdt mij.
- B. De krijger snijdt de tak (af) voor mij.
- C. De krijger snijdt het.
- D. Ik snijd de tak (af) voor de krijger.
- E. De krijger slaat me.
- F. Jij ziet de krijger.
- G. De krijger slaat de slang.
- H. De slang ziet mij.
- I. Jij slaat de slang voor de krijger.
- J. Ik snijd de tak (af).